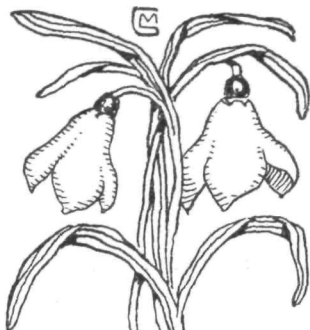

PRILOGA

ZVONČKU

NIKE-PALNÁK:

Malička, ki je ljubila solnce.

I.

b nogah košate bukve pokuka iz zemlje ciklama. Tiho, mirno dehti svoj vonj okolo se, pa žalostno kloni svojo rdečo glavico. Ne zmeni se zanjo bukev in široko razpenja svoj vrh, da ne more tudi en solnčni žarek do uboge ciklamice. In vendar razširja ta svoj vonj; dviga ga kvišku, ga pošilja visoko, visoko, prav v vrh bukve in jo opozori, da jo prosi spodaj nekdo usmiljenja... Razgrnejo se vrhovi, in žarek dobi prosto pot ter toplo, toplo poljubi cvetičico-ubožico; više se dvigne in zadehti še močnejše, še topleje... A redki so trenutki, da more solnce do uboge ciklamice; bukev jo ljubi, da; a v višini jo pozablja...

Tako je bilo z Maličko. Mamice ni imela več; še poznala je ni; vzel jo je k sebi Bogec — so pravili — ker je bila tako dobra. Atek je tudi dober, o, tako dober! Samo da ubogi viničar nima mnogo časa za svojo dečico; gospodar ima vinograd, vinograd ima viničarja — o, in trsek se maščuje, če ni viničar priden in vedno pri njem. Babica pa je živela le kuhinji, kravici in njivici.

Kolikokrat je zrla Malička proseče k očetu, ko je prišel zvečer truden v kočico, sedel na klop in jo vzel k sebi — proseče je zrla, in njeni oči so govorili: „Atek, atek, k tebi bi v naročje; k tebi bi! Objemi me, poljubi me, naj čutim tvojo ljubezen, tvojo toplo, veliko ljubezen...“ A atek je mislil, kako bo obrezal, kako ogrebal, kako škropil — in je zrl preko Maličke...

Ta Malička! Pravzaprav ji je bilo ime Mimika; a ker je bila mala in drobna, čeprav bi morala k letu že v šolo, in bi ji ne prisodil dobrih štirih

let, pa so ji rekli vsi le Malička. Ni skakala, letala, se veselila; ni kričala in se smejala kot drugi otroci njenih let; tako tiha in mirna je bila vedno in vsepovsod. A njeni očki so goreli: bila sta to dva oglja, ki sta pravila, da je v Malički nekaj, česar nimajo drugi mali razposajeni nagajivčki.

In Malička je bila tako sama, pa je tako prosila ljubezni! Da, zgodilo se je časih, da je bil atek prost, čisto prost, in tedaj sta se menila z Maličko; govorila sta, se šalila in smejala ... tedaj je bilo, da je posijalo zlato solnčece na ubogo ciklamo.

Tako je bilo tudi v tistih dneh, ko so poljubljali prvi topli žarki mlado zemljico, vso nežno in rahlo; ko se je dvigala vsako jutro rahla meglica od zemlje proti solncu, večnemu dobrotniku; njemu, tako svetlemu in jasnemu, temu vedremu solncu.

V tistih dneh je bilo, ko je vodil atek Maličko za roko tam po ozki ravnici pod gorico semtertja, ji gladil laske in pravil, kako kliče solnce rastlinice, ki so se skrile pred zimo v toplo zemljico, da zopet vzcveto, rasto in dehte. Ustavita se pri gredici pred kočico, in atek vzame iz žepa drobno zrnce ter ga vtakne v zemljo.

Malička gleda:

„Atek, kaj je to, kar ste vtaknili v zemljo?“

„Glej, Mimika! Zrnce je, manjše kot fižol, in iz tega zraste velika, visoka roža.“

„Višja kot sem jaz?“

„Oj, Malička, visoka, visoka; še tudi višja kot sem jaz.“

Mhm — kakšna bi bila ta roža! Višja kot atek — in vendar je atek tako velik, da se mora Malička speti celo na njegova kolena, če ga hoče gladiti po brkih ali po laseh.

„Kako pa to zraste?“

„Zrnce bo zdaj v zemlji tiho in mirno spalo: pa ne dolgo. Solnce zbudi v njem hipoma novo življenje: tedaj se začne nekaj gibati, cvetičica bo mala, mala poskočila venkaj: s koreninico se bo prijela zemlje kot z nožicami; z ročicami in glavico pa jo bo predrila, in mal, droben listič se bo veselo zasmel solncu. Tako mala in drobna bo tedaj, a rasla bo hitro, hitro; vedno večja bo in večja, ker solnčece ji bo dajalo moči, dežek neba jo bo napajal, mati zemljica jo bo redila.“

„Atek, ali jo ima solnčece rado, da ji da toliko moči?“

„Rado, rado; vidiš, rožo celo imenujemo po njem; solnčnica ji pravimo. Solnčnica: tudi ona ga ima rada. Dokler je solnce na nebu, se obrača vedno za njim; vedno ji mora sijati v sredino cveta, na njeno lice. Če pa ga ni na nebu, ker ga zakrivajo težki oblaki, pa pobesi solnčnica žalostna svojo glavo.“

Poslušala je Malička in se zamislila ... Tožen ji je bil glasek, ko je govorila:

„Oj, atek, jaz bi bila tako rada velika! Velika kakor solnčnica; saj imam tudi jaz solnce rada, tako rada ...“

„Počakaj, Malička, počakaj!“ In gladil jo je po mehkih laskih, ko sta šla v kočico.

Zamislila sta se oba; atek, kdo ve kam in Malička v čas, ko bo velika...

II.

Mislila in mislila je Malička na solnčnico, ki raste tako hitro. Bolj kot kdaj poprej je vstajala v nji želja, da bi rasla tudi ona kvišku, kvišku... s solnčnico kvišku. In vedno in vedno je bila poslej njena skrb, kako bi postala velika.

Solnčnica — to je zdaj njena skrivnost, ki zanjo ni vedel nihče; da, atek bi jo slutil, pa nista zopet prišla po onem dnevu v razgovor. In skrivnost tišči. Kdo ve, komu bi jo morala Mimika zaupati, da ni prišel prav nekega dne, ko je sedela Malička pri svoji solnčnici ter gledala, da pokuka ta ljubljena solnčeva iz zemlje, sosedov Vanček, da pove nekaj atku. Nista bila posebno prijatelja z Malčiko, ker Vanček je imel večkrat svoje muhe, in tedaj ni bila vedno varna pred njim. Danes pa ji je prišel prav:

„Vanček!“

„Kaj je?“

„Kam pa greš?“

„Domov.“

„Ostani malo pri meni!“

In zdaj ni vedela, ali naj mu razodene svojo skrivnost ali ne in tiha je bila. Vančku pa ni bilo na tem, da bi sedel tiho pri nji, zato hoče oditi. Tedaj pa pravi Malička:

„Vanček, kaj misliš, zakaj raste solnčnica tako hitro?“

Vanček je hodil že v šolo. Kako naj bi tega ne vedel deček, ki se uči v šoli toliko, toliko! Saj pravi atek: „Čakaj, Malička, kadar prideš v šolo, zveš to in še marsikaj.“ Oj, mnogo mora vedeti Vanček!

Pa jo je le debelo gledal — a navihanec, kakršen je bil, je imel kmalu odgovor:

„Kako ti noro vprašuješ, Malička! Če mi poveš, zakaj ti tako počasi lezeš kvišku, pa ti razložim, kar bi ti rada vedela. Pa res, kako majčkена si! Ali ostaneš vedno taka?“

Obleček žalosti je prekril jasno Maličkino ličce, in udrle bi se menda po njem grenke solzice, če bi ne videl Vanček, kaj je napravil. Žal mu je bilo in tišje so bile njegove besede, ko je sedel poleg nje v travico, ji zrl v obrazek ter jo karal poredno:

„Mimika, Mimika! Kdo pa bi takoj jokcal? Glej, jaz ne vem natančno, zakaj je tako s solnčnico, pa bo že tako. Ali si že kaj vprašala atka?“

Da, vprašala je.

„In kaj je povedal?“

Tedaj je pravila Malička, kako ljubi solnčece svojo rožo, kako obrača ona svoje lice za njim, kako je žalostna in pobeša glavo, če ni solnca na

nebu, ampak težki oblaki — pravila je in pravila, kar in kakor si je ustvarila njena glavica iz atkovih besedi . . .

Resno jo je gledal Vanček in važne so bile besede, ki jih je izpregovoril:

„Veš, jaz pač mislim tako: solnčnica — no, solnčnica ima gotovo jako rada solnce, pa gleda vedno za njim; zato suče vedno svojo glavo tja, kjer stoji ono. Kaj ne, če imaš ti rada vašo muciko pa svojo punčko, ju tudi vedno rada gledaš?“

Da — rada ju gleda, ker ju ima rada.

„Vidiš, solnce pa, ki ima rožo tudi rado, jo pa vleče gor k sebi. Malička, stori kakor dela solnčnica, bodi mu dobra, pa boš videla, da ti pomaga, in zrasla boš kakor solnčnica.“ Hudomušnost je bila v njegovih besedah, vzdignil se je in zbežal, a Malička ni čutila tega in sklenila je, da ga sluša.

Z Vančkom pa sta postala prijatelja. Slehrni dan je prišel po bregu; tudi njega je mikala čudotvorna roža solnčnica, tudi on je hodil gledat, kako raste in kako jo vleče solnce k sebi. Pred kočico sta se igrala v solncu, nabirala po travniku pod gorico cinglajoče zvončke, trobila na rumene trobentice, ki so zlatile nožice vinskemu gričku, vesela sta bila na solncu, in solnce ju je bilo veselo . . .

Pomlad je bila vsepovsod; rodila je veselje in ljubezen. V teh dneh se je prikazala v gorici redno tudi gospa Lina, gospodarica. Z Maličko sta si bili vedno prijateljici, posebno pa je ugajala gospé Lini letos in smejala se ji je takrat, ko ji je odnesla solnčnik.

Tako je bilo. Lepega solnčnega dne se pripelje gospa Lina ven h gorici po opravku. Sedi pred kočico, in rdeč solnčnik jo brani pred žarki, ki so bili vedno toplejši, vedno močnejši. Pa pride Malička in jo poprosi, da bi smela vzeti „mareliko“ in hoditi z njo okolo.

„Le vzemi, Malička; pa glej, mene bo žgalo zdaj solnčece!“

„O ne, solnček gre z menoj.“

„Tako?“

„Da, da! Vidite, gospa, tu že kuka ven iz zemlje solnčnica, in ta se vedno ozira po solncu, da jo vleče kvišku in raste, raste . . . Jaz pa imam tudi rada solnček in tudi mene bo vlekkel kvišku, pa bom tudi velika. In rada se imava s solnčkom. Rada: jaz ga vedno gledam in on hodi vedno z mano.“

„Kdo pa ti je povedal tisto o solnčnici?“

„Atek pa Vanček. O, Vanček je moj prijatelj in on mnogo ve.“

„Mora že vedeti, da ti to vse tako razloži.“

Dobro je delo Malički, ko je pohvalila gospa Lina njenega prijatelja.

„Smem zdaj iti z mareliko?“

„No, le pojdi!“ In smejala se je gospa Lina, smejala do solz, ko je korakala Malička s solnčnikom okolo, pa vedno pazila, da je sijalo na njo

solnčece. Pa si je umislila, da ji napravi še drugo veselje. — Glej, in za pisanko je oblekla Maličko v temnomodro žametasto krilce in bluzico iz lahkega belega blaga, ki je vanje vvezla gospa pisanih cvetic.

Taka je posevala Malička poslej na solnčecu poleg solnčnice in gledala, kako raste, kako raste . . .

(Dalje.)

Staremu očetu, ki je umrl.

Nosil si naju
štupa-ramo;
zdaj smo deli te
v črno jamo . . .
Kdo bo naju
nosil poslej?

Dokler bova
na grob tvoj hodili,
nikdar ne bova
te pozabili:
V srcu najinem
svoj dom imej!

Marija in Jakica.

SILVESTER K.:

Premodre glave.

Po narodni smešnici.

XXVI.

e pride preprost deželan po opravkih v mesto, si rad privošči po zmožnosti več ali manj polne mošnje kako pečenko in kako četrtinko vina. Tako je storil tudi eden naših Zabržanov, ki ni bil le korenit modrijan, ampak je imel povrh še to nadlogo, da je bil grozen bahač. Iz zadnjega vzroka si je bil izbral najimenitnejšo gostilnico, ki jo je le mogel izvohati v mestu. Bilo je mnogo gospode navzoče, a to ni nič motilo korenjaškega Zabržana. Možato je sedel v kot in začel piti, misleč si: